

Biuletyn projektu *DiAMeNT* nr (3) 2/2011

W tym numerze:	Strona
Od zespołu projektowego	1
Z życia projektu	2
Sieć POWUZ w roku szkolnym 2010/2011	2
Konferencje dla dyrektorów szkół	2
Diagnoza uzupełniająca dla uczniów klas IV szkoły podstawowej	2
Wizyta superwizora z National-Louis University w Chicago	2
Warsztaty letnie	2
Wicemarszałek Województwa Małopolskiego R. Ciepela z wizytą u naszych diamentów	3
Wizyta Marszałka Województwa Małopolskiego Marka Sowy podczas warsztatów letnich	3
Letnia Szkoła Młodych Talentów	4
Dodatkowy nabór uczniów do e-learningowych kół naukowych	4
Premier Donald Tusk gościem podsumowania pracy z uczniami zdolnymi w projekcie DiAMeNT w r. szk. 2010/2011	5
Seminaria dla nauczycieli POWUZ	5
Warto wiedzieć	5
Na czym polega praca metodą projektu w Powiatowych Ośrodkach Wspierania Uczniów Zdolnych (POWUZ)	5
Punkty widzenia	9
Opinie superwizora z National-Louis University	9
Opinie uczestników o wakacyjnych zajęciach zrealizowanych w ramach projektu DiAMeNT	9
Projekt w mediach	11

Od zespołu projektowego

Już po raz trzeci zapraszamy Państwa do lektury Biuletynu, w którym tradycyjnie podsumowujemy najważniejsze zrealizowane zadania oraz prezentujemy Państwu materiały merytoryczne pozwalające na dokładniejsze poznanie wybranych elementów projektu. Od lutego 2011r., kiedy ukazał się poprzedni Biuletyn, uruchomiliśmy kolejne grupy w POWUZ, przeprowadziliśmy diagnozę uzupełniającą uzdolnień, zorganizowaliśmy warsztaty letnie i Letnią szkołę Młodych Talentów, gościliśmy superwizora z USA, podejmowaliśmy premiera Donalda Tuska na spotkaniu z uczniami i nauczycielami zaangażowanymi w projekt. Tak wiele zadań udało się nam zrealizować zarówno dzięki niezmiennemu zaangażowaniu zespołu projektowego, jak i dzięki wsparciu ze strony Kuratorium Oświaty, Zarządu Województwa, samorządów powiatowych i gminnych, dyrektorów szkół, nauczycieli. Mamy nadzieję, że w drugim roku wdrożenia programów pracy z uczniami zdolnymi będziemy mogli nadal życzyć na Państwa przychylności i rzeczowe uwagi.

Zespół projektu DiAMeNT

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Małopolska

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Z ŻYCIA PROJEKTU

SIEĆ POWUZ W R. SZK. 2010/2011

Od drugiego semestru roku szkolnego 2010/2011 uruchomiliśmy 160 nowych grup w 11 Powiatowych Ośrodkach Wspierania Uczniów Zdolnych. Łącznie w r. szk. 2010/2011 w całej Małopolsce w 161 POWUZ działało 591 grup, w których uczniowie zdolni objęci byli zajęciami z j. angielskiego, matematyki, przedsiębiorczości, technologii informacyjno-komunikacyjnych. W zajęciach uczestniczyło ok. 9000 uczniów ze szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

KONFERENCJE DLA DYREKTORÓW SZKÓŁ

W dn. 6-7 kwietnia 2011r. w Krakowie, Nowym Sączu i Tarnowie odbyły się konferencje dla dyrektorów i wicedyrektorów wszystkich typów szkół funkcjonujących w Małopolsce nt. „**Wyniki diagnozy uzdolnień kierunkowych uczniów przeprowadzonej w ramach projektu DiAMeNT w świetle Raportu z diagnozy uzdolnień**”. Celem konferencji było zaprezentowanie wyników diagnozy uzdolnień kierunkowych uczniów przeprowadzonej w ramach projektu DiAMeNT w roku szkolnym 2009/2010 oraz przekazanie informacji o organizacji diagnozy uzupełniającej dla uczniów kl. IV szkół podstawowych.

DIAGNOZA UZUPEŁNIAJĄCA DLA UCZNIÓW KLAS IV SZKOŁY PODSTAWOWEJ

W okresie od kwietnia do czerwca br. Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli przeprowadziło diagnozę uzupełniającą uzdolnień kierunkowych uczniów kl. IV szkół podstawowych województwa małopolskiego w obszarach: język angielski, przedsiębiorczość, matematyka, technologie informacyjno-komunikacyjne. W diagnozie mogła uczestniczyć każda szkoła podstawowa nominując ok. 10% uczniów spośród uczęszczających do kl. IV w danej szkole, a uczeń mógł być nominowany tylko z jednego obszaru. Z możliwości tej skorzystały 324 szkoły zgłaszając 1327 uczniów. Uczniowie z najwyższymi wynikami testów zostali zakwalifikowani do grup w POWUZ, w których były wolne miejsca.

WIZYTA SUPERWIZORA Z NATIONAL-LOUIS UNIVERSITY W CHICAGO

W dniach 20-22.05.2011r. w Nowym Sączu superwizję projektu DiAMeNT przeprowadziła Linda Tafel – profesor National-Louis University w Chicago. W czasie wizyty omówione zostały zadania dotychczas zrealizowane w projekcie DiAMeNT, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania sieci Powiatowych Ośrodków Wspierania Uczniów Zdolnych. Najważniejszym punktem wizyty było przeprowadzenie obserwacji zajęć w POWUZ w Gimnazjum nr 3 oraz Szkole Podstawowej nr 20 w Nowym Sączu. Linda Tafel przedstawiła także raport z poprzedniej wizyty, która odbyła się w listopadzie 2010r.

WARSZTATY LETNIE

W lipcu 2011r. w 8 placówkach zlokalizowanych w atrakcyjnych miejscowościach Małopolski (Białka Tatrzańska, Kraków, Muszyna, Murzasichle, Poronin, Zakopane) odbyły się warsztaty letnie, organizowane przez Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w ramach projektu DiAMeNT. Tygodniowe warsztaty miały charakter obozów naukowych. Ich uczestnikami byli uczniowie, którzy wiosną 2010r. brali udział w diagnozie uzdolnień kierunkowych i uzyskali wyniki świadczące o szczególnych uzdolnieniach w zakresie: matematyki, j. angielskiego, przedsiębiorczości, technologii informacyjno-komunikacyjnych. Ponieważ z powodu braku kadry dydaktycznej nie mogli w ciągu roku szkolnego być objęci

zajęciami w Powiatowych Ośrodkach Wspierania Uczniów Zdolnych, zaproponowaliśmy im alternatywną formę wsparcia. Udział w warsztatach letnich był bezpłatny, a o przyjęciu decydowało zgłoszenie przesłane przez rodziców uczniów lub prawnych opiekunów. Ostatecznie we wszystkich turnusach warsztatów uczestniczyło ok. 1600 zdolnych uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z różnych regionów Małopolski, przydzielonych do 107 grup.

W czasie tygodniowych turnusów dzieci i młodzież pod opieką przeszkolonych do pracy w projekcie nauczycieli realizowali projekty edukacyjne o charakterze interdyscyplinarnym, z wykorzystaniem strategii PBL (uczenie się w oparciu o problem). Uczestnicy każdej grupy warsztatowej w ciągu tygodnia zrealizowali 40 godzin zajęć dydaktycznych a po nich, pod opieką wychowawców uczestniczyli w zajęciach rekreacyjnych, sportowych i kulturalnych.

WICEMARZAŁEK WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO ROMAN CIEPIELA Z WIZYTĄ U NASZYCH DIAMENTÓW

15 lipca 2011r. u uczniów i nauczycieli spędzających pracowite wakacje na warsztatach letnich i w Letniej Szkole Młodych Talentów gościł Roman Ciepiela - Wicemarszałek Województwa Małopolskiego. Pierwsze spotkanie miało miejsce w Muszynie, na zajęciach zlokalizowanych w Zespole Szkół Ogólnokształcących. Wicemarszałek Ciepiela rozmawiał z uczestnikami warsztatów o projektach realizowanych w ramach warsztatów. Dyrektor szkoły Andrzej Gancarz

zaprezentował bazę dydaktyczną, wykorzystaną na potrzeby zajęć. W miejscu zakwaterowania uczestników - Ośrodka Wypoczynkowym „Jaga” w Muszynie - wicemarszałek zapoznał się z warunkami pobytu młodzieży. W rozmowie z obecnym na spotkaniu burmistrzem Muszyny Janem Golbą podkreślano znaczenie lokalizacji części warsztatów letnich w Muszynie, gdzie łącznie w trzech turnusach odpoczywało i pracowało ok. 450 uzdolnionych młodych Małopolan. Druga część wizyty poświęcona była Letniej Szkole Młodych Talentów. W siedzibie WSB-NLU wicemarszałek Roman Ciepiela uczestniczył w prezentacjach efektów prac grup. Rozmawiał także z nauczycielkami z USA, prowadzącymi zajęcia. Uczniowie i nauczyciele podkreślali, że możliwość wakacyjnego wypoczynku połączonego z pracą nad interesującymi projektami to pomysł wart kontynuacji.

WIZYTA MARSZAŁKA WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO MARKA SOWY PODCZAS WARSZTATÓW LETNICH

29 lipca 2011r. Marszałek Województwa Małopolskiego Marek Sowa odwiedził uczniów i nauczycieli na warsztatach letnich, podczas zajęć realizowanych w Zespole Szkół Mistrzostwa Sportowego w Zakopanem. Marszałek obserwował fragmenty zajęć 4 grup gimnazjalnych: 3 grup z jęz. angielskiego i grupy z technologii informacyjno-komunikacyjnych, rozmawiał z uczestnikami o ich wrażeniach z zajęć i pobytu w Zakopanem. Uczniowie zaprezentowali efekty realizowanych projektów edukacyjnych i badań ankietowych

przeprowadzonych w terenie. Marszałek odwiedził także miejsce zakwaterowania uczestników warsztatów - Ośrodek Wypoczynkowy „U Franka”, gdzie zapoznał się z warunkami pobytu młodzieży. Podczas III turnusu przebywało tam 65 gimnazjalistów z powiatów: nowotarskiego, tatrzańskiego, Krakowa.

LETNIA SZKOŁA MŁODYCH TALENTÓW

W lipcu 2011r. odbyły się dwa turnusy Letniej Szkoły Młodych Talentów (LSMT) zorganizowane przez Wyższą Szkołę Biznesu – National-Louis University w ramach projektu DiAMEnT. LSMT miała charakter obozu naukowego. W dwóch tygodniowych turnusach łącznie uczestniczyło 100 utalentowanych uczniów małopolskich szkół ponadgimnazjalnych. Udział w LSMT był bezpłatny, a o przyjęciu na obóz decydowało spełnienie określonych warunków, m.in. sukcesy w olimpiadach i konkursach przedmiotowych, dobra znajomość języka angielskiego oraz rekomendacja dyrektora szkoły. Uczestnicy LSMT w ciągu tygodnia wzięli udział w 40 godzinach zajęć, w tym w 20 godz. zajęć z wybranego przedmiotu (matematyka, język angielski, przedsiębiorczość, technologie informacyjno-komunikacyjne), prowadzonych metodą projektu z wykorzystaniem uczenia się na bazie problemu oraz w 20 godz. treningu twórczego myślenia. W czasie zajęć przedmiotowych prowadzonych wyłącznie w języku angielskim przez amerykańskich ekspertów młodzież realizowała ciekawe projekty interdyscyplinarne, nabywając nowe doświadczenia oraz wykorzystując swoją dotychczasową wiedzę i umiejętności. Na przykład podczas zajęć z technologii informacyjno-komunikacyjnych uczestnicy konstruowali według własnych pomysłów zdalnie sterowane urządzenie do badań

podwodnych, które następnie testowali na basenie, a w czasie zajęć z przedsiębiorczości młodzież poznawała źródła energii odnawialnej, ich opłacalność dla Polski, a następnie poprzez zrealizowane w czasie zajęć filmy video, promowała informacje nt. energii odnawialnej. W czasie treningu twórczego myślenia prowadzonego przez psychologów i pedagogów uczestnicy mieli możliwość poznawania samych siebie, odkrywania swoich mocnych stron, podniesienia poczucia własnej wartości, poznania wybranych metod twórczego myślenia i twórczego rozwiązywania problemów, czy nabycia umiejętności pokonywania barier w twórczym myśleniu. Wszystkie zajęcia prowadzone były w formie warsztatów, dyskusji panelowych lub gier dydaktycznych. W czasie wolnym od zajęć dydaktycznych organizatorzy LSMT zapewnili uczestnikom wiele atrakcji m.in.: wycieczki edukacyjne, basen, ścianka wspinaczkowa, wieczory gier planszowych, rywalizacje sportowe z różnych dyscyplin, grillowanie.

DODATKOWY NABÓR UCZNIÓW DO E-LEARNINGOWYCH KÓŁ NAUKOWYCH

W r. szk. 2011/2012 uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i 3 klas gimnazjów uzdolnieni w obszarze matematyki, języka angielskiego, przedsiębiorczości lub technologii informacyjno-komunikacyjnych do 30 września mogli zgłaszać swoje kandydatury do uczestnictwa w zajęciach e-learningowych kół naukowych. Zajęcia te w szczególności adresowane są do laureatów i finalistów olimpiad i konkursów przedmiotowych. Przypominamy, że e-learningowe koła naukowe w ramach projektu DiAMEnT to propozycja rozwoju uzdolnień uczniowskich pod opieką pracowników naukowo-dydaktycznych WSB-NLU w Nowym Sączu przy wykorzystaniu platformy edukacyjnej Edu2. Platforma e-learningowa zapewnia wielorakie sposoby komunikacji pomiędzy nauczycielem a uczniami, jak również komunikację w grupach. Uczniowie będą mieli dostęp do filmów instruktażowych oraz będą mogli prezentować swoje osiągnięcia. W r. szk. 2011/2012 w ramach prac każdego koła naukowego zrealizowanych zostanie 80 godz. zajęć.

PODSUMOWANIE PRACY Z UCZNIAMI ZDOLNYMI W PROJEKCIE DIAMENT W R. SZK. 2010/2011

7 września 2011r. w Wierzchosławicach odbyło się podsumowanie roku szkolnego 2010/2011 w projekcie DiAMEnT. W Centrum Kultury Wsi Polskiej spotkali się przedstawiciele różnych grup uczestniczących w projekcie - uczniowie, nauczyciele, dyrektorzy szkół, pracownicy instytucji realizujących projekt. Gośćmi spotkania byli m. innymi Prezes Rady Ministrów Donald Tusk, Minister Skarbu Państwa Aleksander Grad, członkowie Zarządu Województwa Małopolskiego na czele z Wicemarszałkiem Województwa Romanem Ciepelią. W programie przedstawiono informacje o formach wsparcia uczniów zdolnych w ramach projektu oraz prezentacje dobrych praktyk. Uczniowie biorący udział w Letniej Szkole Młodych Talentów opowiedzieli o swoich wrażeniach z tych wakacyjnych zajęć.

SEMINARIA DLA NAUCZYCIELI POWUZ

W dniach 5-7 października 2011r. w Krakowie zorganizowano cykl seminariów dla nauczycieli, którzy prowadzą zajęcia w Powiatowych Ośrodkach Wspierania Uczniów Zdolnych w ramach projektu DiAMEnT nt "Jak realizować programy zajęć pozaszkolnych w drugim roku wdrożenia - przykładowe rozwiązania metodyczne". Dla kadry pedagogicznej projektu była to okazja do spotkania z autorami innowacyjnych programów realizowanych w projekcie i uzyskania cennych wskazówek metodycznych dotyczących prowadzonych zajęć.

WARTO WIEDZIEĆ

NA CZYM POLEGA PRACA METODĄ PROJEKTU W POWIATOWYCH OŚRODKACH WSPIERANIA UCZNIÓW ZDOLNYCH (POWUZ)

Rozmowa z autorką programu zajęć pozaszkolnych w POWUZ z języka angielskiego Daria Bogacz.

Zajęcia realizowane w POWUZ mają formę zajęć pozaszkolnych - odbywają się w soboty, w ośrodkach o zasięgu gminnym, międzygminnym lub powiatowym, a uczniowie pracują w sposób odbiegający od znanego im ze szkoły systemu klasowo-lekcyjnego. Dlaczego przyjęto takie założenie?

Dla zrozumienia istoty pracy w POWUZ niezmiernie ważne jest dostrzeżenie różnicy pomiędzy zajęciami szkolnymi a **pozaszkolnymi**, podczas których nie obowiązuje nas jednostka lekcyjna ani dzwonek, ani – właściwa zajęciom szkolnym – organizacja pracy na lekcji i dyscyplina. Istotne natomiast jest stworzenie **odpowiedniej atmosfery** – nie ograniczającej żadnych działań grupy - zwłaszcza twórczych. Uczniowie nie powinni czuć się skrupowani czasem. Oczywiście zwieńczona sukcesem praca nad projektem wymaga szczegółowego planowania – także w czasie, jednak czym innym jest dotrzymanie wspólnie wyznaczonych, realistycznych terminów, a czym innym sztuczne narzucanie ograniczeń czasowych. To uczniowie, wspólnie z nauczycielem, określają ramy czasowe poszczególnych zadań i całego projektu – w zależności od stopnia złożoności problemu i zaplanowanych działań.

Określone ramy organizacyjne wyznaczają tempo pracy. Raz w miesiącu odbywa się jedno spotkanie stacjonarne, natomiast pomiędzy spotkaniami uczniów czeka samodzielna praca: wybór i przygotowanie materiałów przed następnym spotkaniem, podczas którego samodzielnie lub w grupie będą realizować zadania projektowe. Ponieważ praca nad projektem i rozwiązaniem postawionego w temacie projektu problemu przewiduje rozwijanie kompetencji między- i ponadprzedmiotowych, niezwykle istotną rzeczą jest

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Małopolska

takie rozplanowanie zadań żeby pomiędzy kolejnymi spotkaniami w POWUZ uczniowie nie byli zmuszeni samodzielnie w domu przygotowywać całego projektu, a jedynie zbierali odpowiednie materiały do dalszej pracy zespołowej, podczas kolejnych zajęć.

W tym roku szkolnym w wielu grupach mamy uczniów z różnych etapów kształcenia i z różnych klas. W konsekwencji grupy są bardzo zróżnicowane pod względem wieku i umiejętności. Rodzice i uczniowie niepokoją się, czy taki skład grup nie wpłynie negatywnie na efekty zajęć.

W związku z pozostawieniem uczniów, którzy od tego roku szkolnego zmienili etap kształcenia (szkołę podstawową na gimnazjum albo z gimnazjum na szkołę ponadgimnazjalną), w ich dotychczasowych grupach, także wielu nauczycieli ogarnęły wątpliwości dotyczące organizacji pracy z zespołem o tak zróżnicowanym wieku i poziomie. Tymczasem grupy o różnym poziomie umiejętności, to temat dobrze znany anglistom, ponieważ mamy z nimi do czynienia niemal w każdej klasie i w każdej szkole, dlatego też zajęcia uniwersyteckie z metodyki nauczania języka angielskiego traktują ten problem bardzo poważnie. Bardzo ważnym czynnikiem, wpływającym na efekt pracy z grupą mieszaną jest **motywacja** – zainspirowanie uczniów tematem, który ich zainteresuje i któremu z własnej woli zechcą się poświęcić. Wtedy także każdy sam przydzieli sobie zadanie odpowiadające jego umiejętnościom i możliwościom, określając zakres informacji jakie jest w stanie znaleźć i przetworzyć na język angielski, sposób dojścia do rozwiązania problemu oraz etapy pracy w które może się aktywnie włączyć. Praca z uczniami zdolnymi prowadzona metodą projektu to idealny sposób na integrację zróżnicowanych umiejętności – każdy uczeń stara się na miarę swoich możliwości i umiejętności – rolą nauczyciela jest takie pokierowanie organizacją pracy nad projektem, żeby każdy miał swój wartościowy językowo i pozajęzykowo wkład w ostateczne dzieło.

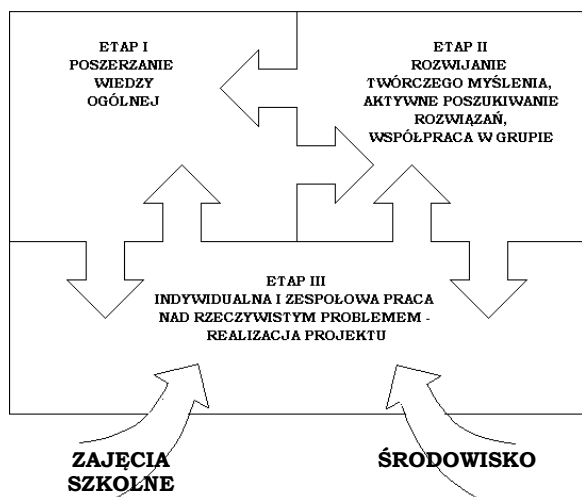
Zatrzymajmy się chwilę na tym aspekcie zajęć. Na czym polega innowacyjność metody projektu w wersji zaproponowanej w realizowanym w projekcie programie Pani współautorstwa?

Metodą tą pracuje się w polskich szkołach od wielu lat i nie jest ona niczym nowym dla nauczycieli. Niemniej jednak, proponowana w projekcie DiAMEnT strategia PBL (Problem Based Learning - uczenie się na bazie problemu) wprowadza całkowicie nowy, nieznan, twórczy element do tradycyjnie pojmowanego projektu. Istotą pracy tą metodą jest to, że uczniowie nie zajmują się działalnością odtwórczą – kompilacją informacji wyszukanych w Internecie bądź podręcznikach i artykułach prasowych – ale, korzystając z własnych talentów i efektu synergii grupy, mają stworzyć coś nowego, służącego ludziom – także im samym – i zaproponować nowe twórcze rozwiązania istniejących problemów. Projekty odtwórcze **nie są zgodne** ze strategią PBL, która zakłada rozwijanie u uczniów nie tylko kompetencji przedmiotowych – w przypadku anglistów: **umiejętności językowych** – ale także międzyprzedmiotowych i ponadprzedmiotowych. Uczeń jest głównym podmiotem w procesie kształcenia i to on dokonuje samodzielnych wyborów wykorzystując swoje zainteresowanie światem, swoje możliwości, niezależność i odpowiedzialność. Rolą nauczyciela jest przede wszystkim wspieranie uczniów w nabywaniu kompetencji, samodzielnego podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów. Strategia PBL, jak żadna inna, doskonale umożliwia rozwijanie umiejętności twórczych uczniów, ich uzdolnień i zainteresowań, stawiając ucznia w roli badacza poszukującego rozwiązania problemu, a w trakcie procesu badawczego poszerzającego swoje sprawności językowe.

Jak realizuje się z uczniami projekty z wykorzystaniem tak rozumianej metody?

Praca nad projektami oparta jest o znany w psychologii tzw model Renzulliego, który możemy zilustrować następującym schematem:

Etapy przygotowania i pracy nad projektem (w oparciu o trójpierzścieniowy model Renzulliego).

Etap 1 – tzw. *input*: uczniowie otrzymują (albo sami wyszukują) porcję wiedzy dotyczącą przedmiotu ich późniejszych badań projektowych. Zadaniem nauczyciela w tym etapie jest takie dobranie materiałów i treści, które rozbudzą zainteresowanie uczniów i zmotywują ich do twórczego myślenia. Nauczyciele powinni korzystać z różnych źródeł, sposobów i metod: filmy, książki, ciekawe artykuły lub strony internetowe, odwiedziny ciekawych ludzi (nawet jeśli mówią po polsku, ale zainteresują uczniów tematem – warto ich zaprosić) odwiedziny w ciekawych miejscach. Zwłaszcza wtedy gdy wprowadzamy uczniów w nowy temat bardziej istotne są treści i emocje, jakie do nich docierają niż sprawy techniczne, takie jak gramatyka, słownictwo itp. Jednakże do dalszej części tego etapu należy także zapoznanie uczniów z odpowiednimi strukturami i słownictwem potrzebnymi

- 1) do zrozumienia informacji,
- 2) do pracy nad projektem i jego produktem końcowym.

Etap 2 – to przede wszystkim krótkie, pojedyncze zadania prowadzące do wypracowania odpowiednich umiejętności, takich jak: praca w grupie, dzielenie się obowiązkami i odpowiedzialnością, umiejętność wyszukiwania (i oceniania przydatności) informacji, krytyczne myślenie – przekazywanie i przyjmowanie konstruktywnych uwag krytycznych, podejmowanie decyzji, twórcze poszukiwanie rozwiązań, przyglądanie się problemowi na wielu płaszczyznach, umiejętność oderwania się od schematycznego sposobu myślenia opartego na stereotypowych przekonaniach i osądach.

Etap 3 – jest zarazem najtrudniejszy, jak i najbardziej rozwijający, a przez to dający najwięcej satysfakcji. Polega na wspólnym „produkowaniu” raczej niż „konsumowaniu” wiedzy, opartym na badaniu tematów rzeczywiście leżących w polu zainteresowań uczniów (a nie będących narzuconym przez nauczyciela czy grupę zadaniem) i dochodzeniu do niebanalnych, nowatorskich rozwiązań, których może być wiele, a każde warte uwagi. Jak wynika z diagramu, każdy z etapów ma wpływ na pozostałe. Dodatkowy wpływ na rozbudzanie zainteresowań, sposób myślenia i rozwiązywania problemów mają regularne zajęcia szkolne i środowisko w jakim żyją uczniowie. Ważnym czynnikiem wpływającym na efekty pracy jest też wsparcie ze strony rodziny, nauczycieli, czy rówieśników.

Dlaczego tematy projektów mają formę pytań?

Podstawą dobrego projektu opartego o strategię PBL jest **dobrze sformułowane pytanie napędzające** (*driving question*) – czyli temat projektu. To zdecydowanie najtrudniejszy element pracy nad projektem. Od jego konstrukcji zależy w dużej mierze, czy projekt będzie zadaniem prawdziwie twórczym czy tylko odtwórczym. Dobre pytanie napędzające wywołuje konflikt poznawczy, a poza tym jest:

- Otwarte – prowadzi do dyskusji, debaty i motywuje;
- Obiektywne – nie sugeruje czy coś jest dobre/lepsze czy złe/gorsze;
- Realne – uczniowie są w stanie znaleźć na nie odpowiedź nawet jeśli to nie będzie łatwy proces;
- Interdyscyplinarne.

Ponadto:

- Ukierunkowuje i napędza projekt – punkt wyjściowy do tworzenia własnych pytań, na które uczniowie będą poszukiwać odpowiedzi;
- Daje możliwość zaproponowania wielu różnych rozwiązań;
- Wymaga badań, poszukiwań i refleksji – nie może to być pytanie, na które wystarczy odpowiedź ‘tak’ albo ‘nie’;
- Odwołuje się do wiedzy, którą uczniowie już posiadają – aby mogli ją zastosować w nowej sytuacji;

- Motywuje do poszukiwania nowych informacji – niezbędnych do rozwiązania problemu;
- Łączy wiedzę i umiejętności z realnym życiem;
- Zachęca do wielokierunkowego spojrzenia na problem;
- Dotyczy problemów bliskich uczniom i zachęca do szukania rozwiązań odnoszących się do przyszłości.

Podczas pracy nad formułowaniem tematów kolejnych projektów i pytań szczegółowych do każdego tematu nie sposób nie zadać sobie pytania: *Po co my to robimy?* Cel główny pracy uczniów uzdolnionych w POWUZ już został omówiony, ale warto zastanowić się co, prócz tego, z zajęć wyniosą uczniowie pracujący w tak zróżnicowanych wiekowo i stopniem zaawansowania grupach. Po raz kolejny rola nauczyciela jest tu nie do przecenienia, gdyż od jego własnej inwencji twórczej będzie zależało jak dalece zainspiruje każdego członka swojej grupy i w jaki sposób połączy cele i treści programowe z dwóch różnych etapów kształcenia – jeśli uczniów z obu etapów posiada.

Jakie jest miejsce i znaczenie nauki języka w tak pojętej metodzie projektu?

Praca projektowa metodą problemową pomaga łączyć treści międzyprzedmiotowe – język jest tylko **narzędziem** do rozwiązywania problemów dotyczących wielu innych dziedzin: literatury, kultury, geografii, przyrody/biologii, historii itp. Tematykę projektu wybierają sobie uczniowie – w zależności od własnych upodobań i preferencji. Ani uczniowie, ani nauczyciel nie muszą być ekspertami w wybranej dziedzinie, ponieważ sam proces zdobywania wiedzy na ten temat jest korzystny ze względu na:

- możliwość korzystania z wielu anglojęzycznych źródeł, poszerzania znajomości języka i praktycznych umiejętności w sytuacjach autentycznej komunikacji;
- zdobywanie umiejętności ponadprzedmiotowych

Zgodnie z założeniami strategii PBL, uczeń jest w **centrum zainteresowania** i to jemu służą wszyscy: nauczyciel, technologia, źródła informacji. Proces dochodzenia do rozwiązania problemu to główny cel. Zdobyte niejako „po

drodze” wiedza i umiejętności językowe są tylko „produktem ubocznym”, dlatego kluczowe jest wypracowanie następujących umiejętności:

- poszukiwania wartościowej wiedzy w różnorodnych źródłach (i umiejętności oddzielania – zwłaszcza w przypadku Internetu – źródeł wartych uwagi, od bezużytecznych),
- przetwarzania informacji: od obserwacji do syntezy,
- planowania pracy, wyznaczania sobie i innym zadań i określania realistycznych terminów ich realizacji,
- organizacji pracy nad zadaniami.

W związku z powyższym ocenianie pracy uczniów także odbiega od zasad przyjętych przy ocenianiu podczas zajęć szkolnych: WIEDZA – jest oceniana tylko w kontekście wykorzystania jej w procesie dochodzenia do rozwiązania problemu.

Oceniane są:

- proces zbierania informacji i dochodzenia do rozwiązania,
- wypracowywanie pewnych nawyków umysłowych i koncepcji pracy,
- sposób podejścia do wyzwania jakim jest problem określony w temacie projektu.

Jaka jest rola nauczyciela w pracy z uczniami zdolnymi metodą projektu z elementami strategii PBL?

Rola nauczyciela jest niezmiernie ważna, ponieważ on przede wszystkim musi **ZAINSPIROWAĆ** uczniów do podejmowania wyzwań na miarę ich indywidualnych zainteresowań, umiejętności i możliwości. W żadnym wypadku nie może być nieomylnym wykładawcą. Musi **pokazywać**: problem, sposoby podejścia do rozwiązania, źródła wiedzy, sposoby jej zdobywania i poszerzania; oraz **wspierać i kierować** uczniami podczas pracy i zdobywania umiejętności ponadprzedmiotowych. Nauczyciel powinien być **przewodnikiem** wspierającym działania uczniów, zmierzając przede wszystkim w kierunku praktycznego wykorzystania posiadanych i zdobywanych właśnie umiejętności. W związku z tym powinien wszelkimi siłami unikać ćwiczenia sprawności językowych „na papierze”, w zamian szukając różnorodnych sposobności (lub tworząc okazje) do autentycznej

komunikacji w języku angielskim. Zamiast dyskutować o problemach powinien zainspirować sytuację w której znajdzie się problem wymagający rozwiązania i – cały czas w roli obserwatora i konsultanta stojącego z boku – spróbować znaleźć najlepsze rozwiązania.

Ważnym zadaniem nauczyciela jest wypracowanie autonomii grupy i każdego z jej członków z osobna. Uczniowie muszą czuć, że „biorą sprawy w swoje ręce”. To oni decydują, ale też oni ponoszą wszelkie konsekwencje swoich decyzji. Nauczyciel zatem powinien być obserwatorem podpowiadającym i radzącym, wskazującym możliwe konsekwencje podjętych decyzji, ale absolutnie nie wymuszającym niczego na uczniach, szanującym ich samodzielność.

Bardzo ważna jest świadomość, że programy proponowane przez ich autorów są tylko **propozycjami**, które mają stanowić wygodny i inspirujący punkt wyjściowy do realizacji własnych pasji i zainteresowań – zarówno przez uczniów jak i nauczycieli POWUZ. Nie są one w żadnym wypadku sztywno obowiązującym szablonem, którego realizacja jest bezwzględnie wymagana. Mogą być zmieniane i modyfikowane w celu dostosowania do poziomu językowego i intelektualnego grupy oraz jej zainteresowań. I to od nauczyciela i jego podopiecznych zależy jakie cele sobie wyznaczą i nad jakimi treściami będą z zaangażowaniem i pasją pracować.

Daria Bogacz – wykładowca i kierownik Zakładu Języka Angielskiego w Instytucie Języków Obcych PWSZ w Nowym Sączu, specjalizuje się w dziedzinie metodyki nauczania języka angielskiego w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Edukator w projekcie „DiAMeNT” oraz w zakresie metodyki nauczania języka angielskiego. Autorka wielu publikacji metodycznych i programu zajęć pozaszkolnych z języka angielskiego dla uczniów szkół podstawowych w projekcie „DiAMeNT”.

PUNKTY WIDZENIA

OPINIA SUPERWIZORA Z NATIONAL-LOUIS UNIVERSITY

W ramach współpracy z partnerem ponadnarodowym - National-Louis University odbyły się dwie wizyty superwizyjne. W pierwszej, która miała miejsce w dniach 18-22

listopada 2010r. uczestniczyły Tina Nolan i Linda Tafel. Obserwowały zajęcia realizowane wg programu rozwijania twórczego myślenia uczniów edukacji wczesnoszkolnej „Twórczo odkrywam świat”. Lekcje odbyły się w SP nr 2 w Nowym Sączu oraz w SP w Korczynie. W czasie spotkań z kierownictwem projektu przedstawiono narzędzia do diagnozy uczniów oraz testy diagnostyczne badające uzdolnienia uczniów z j. angielskiego, matematyki, przedsiębiorczości i technik informacyjno-komunikacyjnych.

Drugą wizytę w dniach 20-22.05.2011r. przeprowadziła Linda Tafel. W czasie tej wizyty omówione zostały zadania dotychczas zrealizowane w projekcie DiAMeNT, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania sieci Powiatowych Ośrodków Wspierania Uczniów Zdolnych. Odbyło się też spotkanie z rektorem WSB-NLU w Nowym Sączu. Najważniejszym punktem wizyty było przeprowadzenie obserwacji zajęć w POWUZ w Gimnazjum nr 3 oraz SP nr 20 w Nowym Sączu. Linda Tafel przedstawiła także raport z poprzedniej wizyty, oto jego fragmenty:

„W ramach projektu DiAMeNT podjęto szeroko zakrojoną akcję informacyjną wśród lokalnych liderów, dyrektorów szkół i nauczycieli w całej Małopolsce. Ten wysiłek oceniam jako niesamowity. Nie znam podobnego wyzwania na taką skalę i z takimi rezultatami z mojej 40-letniej pracy edukatora w USA.

Zespół projektowy znakomicie daje przykład kreatywnego podejścia i umiejętności rozwiązywania problemów. Ich wizja pozwoliła na podjęcie działań, które zmierzają do rzeczywistego osiągnięcia celów Projektu i wprowadzenia działań reformujących system edukacji w polskich szkołach. Jestem przekonana, że zespół projektu znalazł wiele rozwiązań, które dotąd nie były stosowane i angażując swoje profesjonalne przygotowanie w wypracowanie praktycznego podejścia. W swojej pracy są ściśle powiązani z przyjętymi w projekcie zasadami filozoficznymi i pedagogicznymi. Nie widzę żadnych prób pójścia „na skróty”, nawet przy analizie problemu nieobsadzenia części POWUZ. W czasie spotkań nie słyszałam tłumaczeń, że to „nie nasza wina”, a jedynie jasne analizy, refleksję i identyfikację barier i planów na kolejne kroki”.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Małopolska

OPINIE UCZESTNIKÓW WAKACYJNYCH ZAJĘĆ ZREALIZOWANYCH W RAMACH PROJEKTU DiAMeNT

W lipcu 2011r. odbyły się warsztaty letnie. Tygodniowe warsztaty miały charakter obozów naukowych. Podczas trzech turnusów uczyło się i odpoczywało ok. 1600 osób - byli to uczniowie, którzy wiosną 2010r. brali udział w diagnozie uzdolnień kierunkowych, a z powodu braku kadry dydaktycznej nie mogli w ciągu roku szkolnego być objęci zajęciami w Powiatowych Ośrodkach Wspierania Uczniów Zdolnych. Oto kilka opinii na temat warsztatów:

Dawid, powiat nowosądecki: *Ten tydzień, który nam zafundowaliście był wprost genialny – świetne połączenie nauki z zabawą, świetna kadra, genialne miejsce pobytu i najważniejsze – GENIALNI RÓWIEŚNICY. Ale nie piszę tylko po to aby Was pochwalić. Mam jedno zasadnicze pytanie: Czy w przyszłym roku będzie znów organizowany taki letni turnus?*

Duśka, powiat limanowski: *Na zajęciach czułem się swobodnie. Grupa poznana na zajęciach okazała się „odjechana”. Atmosfera na zajęciach była gorąca jak słońce, którego nie było za oknem. Nauczyciel prowadzący zajęcia był fantastyczny i zabawny.*

Marcin, powiat gorlicki: *Na zajęciach czułem się świetnie. Najbardziej podobała mi się praca w grupie. Grupa poznana na zajęciach okazała się „git majonez”. Atmosfera zajęć była genialna. Nauczyciel prowadzący zajęcia był i jest super.*

Mama Mateusza: *Chcę podziękować zespołowi MCDN DiAMeNT, organizatorowi warsztatów letnich. Mój syn był uczestnikiem pierwszego turnusu warsztatów zorganizowanych „U Franka” w Zakopanem. Syn wrócił z wyjazdu zachwycony. Zachwalał organizację zajęć zarówno programowych jak i zajęć poza wykładami. Zajęcia w ramach kursu były ciekawe i urozmaicone pod względem tematycznym jak i samego sposobu prowadzenia.*

W lipcu 2011r. odbyły się dwa turnusy Letniej Szkoły Młodych Talentów. LSMT miała charakter obozu naukowego. W dwóch tygodniowych turnusach uczestniczyło 100 utalentowanych

uczniów małopolskich szkół ponadgimnazjalnych, oto kilka opinii uczniów na temat LSMT:

Martyna, powiat miechowski: *LSMT była dla mnie jedynym tego rodzaju wydarzeniem w życiu, które wywarło na mnie aż tak głębokie wrażenie. Nauka matematyki po angielsku, poprzez wykonywanie doświadczeń fizycznych i oglądanie edukacyjnych filmików nauczyła nas więcej niż 3 miesiące lekcji w szkole! Również treningi twórczego myślenia poprzez zabawę były strzałem w dziesiątkę. Zawsze znajdowaliśmy się pod wspaniałą opieką zarówno w ośrodku jak i na uczelni. Mimo całodniowych zajęć genialnie odpoczywaliśmy w aktywny sposób na basenie, ściance wspinaczkowej, grając w siatkówkę czy ucząc się Rock'n Rolla razem z naszymi niezastąpionymi opiekunami. Warto się cały rok uczyć i czasem nie spać w nocy, by w wakacje jechać na Letnią Szkołę Młodych Talentów i spotkać się z tak REWELACYJNYMI ludźmi!*

Justyna, powiat brzeski: *Obóz ten dał mi świetną możliwość polepszenia zdolności językowych, a także był dla mnie ciekawą wakacyjną przygodą i okazją do poznania wielu nowych ludzi. Dużym plusem było prowadzenie zajęć przez nauczycieli z USA, ponieważ „byliśmy zmuszeni” porozumiewać się wyłącznie w języku angielskim, przez co nauczyliśmy się wykorzystywać umiejętności i wiedzę w praktyce. Bardzo podobały mi się również zajęcia z psychologiem, na których ćwiczyliśmy kreatywność, a także wzajemnie się poznawaliśmy. Po zajęciach nie mieliśmy szans się nudzić, ponieważ przygotowano dla nas mnóstwo atrakcji. Jeżeli w przyszłym roku będzie organizowana LSMT, to z pewnością będę chciała w niej uczestniczyć.*

Borys, powiat tarnowski: *Byłem w swoim życiu na wielu obozach, jednak żaden z nich nie dorównuje Letniej Szkole Młodych Talentów. Niemal wszystko w tym przedsięwzięciu zasługuje na pochwałę. Na prowadzonych w niezwykle innowacyjny sposób zajęciach rozwijaliśmy nie tylko naszą znajomość matematyki, lecz również szlifowaliśmy umiejętność porozumiewania się w języku angielskim. Niemniej, organizatorzy dbali nie tylko o zapewnienie nam przyjemnej nauki, lecz również o to, abyśmy się nie nudzili w czasie wolnym, dzięki czemu byliśmy m.in. na kręglach i na ściance wspinaczkowej. Jednak najważniejszą zaletą obozu nie były interesujące*

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Małopolska

MCDN
www.mcdn.edu.pl

WYŻSZA SZKOŁA BIZNESU
NATIONAL LOUIS UNIVERSITY

UNIWERSYTET
ŁÓDZKI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

zajęcia ani cudowne atrakcje, lecz możliwość poznania wielu wspaniałych, bardzo inteligentnych ludzi. Nic dziwnego, że z takim żalem opuszczaliśmy to miejsce.

Sylwia, powiat krakowski: *Bardzo podobały mi się zajęcia prowadzone przez wykładowczynię z Ameryki, w których można było się wykazać nie tylko wiedzą matematyczną, ale również znajomością języka angielskiego. Zajęcia z twórczego myślenia były niezwykle interesujące i praca w grupie pozwalała nam się zintegrować. Bardzo ciekawie był zorganizowany czas poza zajęciami. Nie było takiej możliwości, aby ktoś się nudził, bo zawsze można było znaleźć jakieś zajęcie dla siebie. Pracownicy obozu bardzo dbali o swoich podopiecznych. Podsumowując, LSMT to najlepszy obóz naukowy, na jakim byłam.*

PROJEKT W MEDIACH w okresie marzec 2011 - październik 2011

PRASA

Dynowska K., Staszek J.: Jak wspieramy uczniów zdolnych w projekcie DiAMeNT. „Hejnał Oświatowy” 2011 nr 3 s. 27-28

Dynowska K., Staszek J.: Wakacyjne zajęcia dla uzdolnionych uczniów w ramach projektu DiAMeNT. „Hejnał Oświatowy” 2011 nr 10 s. 20-21

Jaje M.: Wierchosławice: premier odwiedził uczniów. Gazeta Krakowska 8.09.2011

KM: Diamenty na Podhalu. Miasto. Tygodnik Nowosądecki nr 251, 4.08.2011

Małopolska szlifuje Diamenty. Gazeta Krakowska. Dodatek specjalny 13.06.2011

Małopolskie diamenty. Gazeta Krakowska 9.09.2011 s. 24

Poremba K.: Zdolna młodzież jest wszędzie. Dziennik Polski 28.07.2011 s. B.2

RADIO

Radio Złote Przeboje: Wywiad Katarzyny Hnat z kierownikiem projektu K. Dynowską-Chmielewską - emisja 4.06.2011

ESKA: Warsztaty letnie w ramach projektu DiAMeNT - emisja 1.08.2011

RDN Małopolska: Szlifowanie młodych talentów - emisja 7.09.2011

Radio Złote Przeboje: To był tydzień w Nowym Sączu - emisja 1.10.2011

KONFERENCJE

Ogólnopolska konferencja „Tworzymy system pracy z uczniami zdolnymi” – Kraków 7.04.2011 – Centrum Młodzieży im. H. Jordana w Krakowie

Konferencja „Podsumowanie pracy z uczniami zdolnymi w projekcie DiAMeNT w roku szkolnym 2010/2011” z udziałem Premiera Rządu Donalda Tuska i Ministra Skarbu Państwa Aleksandra Grada – Wierchosławice 7.09.2011

Międzynarodowa konferencja „Przepis na Einsteina, czyli europejskie projekty edukacyjne dla dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionych” – Kraków 12.09.2011 – Urząd Miasta Krakowa

Międzynarodowa konferencja „Wspieranie zdolności i pasji uczniów – wyzwanie współczesnej szkoły” (Supporting students' skills and passions – a challenge for contemporary school) – Tarnów 18.10.2011

INTERNET

Informacje o realizacji projektu są systematycznie przesyłane do portali edukacyjnych, oświatowych biuletynów elektronicznych i portali internetowych prowadzonych przez jednostki samorządowe województwa małopolskiego. Informacje o projekcie zamieszczane były także na stronie internetowej Małopolskiego Kuratorium Oświaty oraz stronach internetowych szkół, z których uczniowie uczestniczą w projekcie. Głównym źródłem informacji o projekcie jest strona internetowa www.diament.edu.pl, na którą w ciągu 20 ostatnich miesięcy odnotowaliśmy ponad 371 000 wejść przez ponad 144 000 internautów.

Redakcja Biuletynu projektu DiAMeNT

Biuro Merytoryczne projektu DiAMeNT;

33-300 Nowy Sącz, ul. Jagiellońska 61; tel./fax 18 442 00 70;

e-mail: mcdnsacz@diament.edu.pl; www.diament.edu.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Małopolska

www.mcdn.edu.pl

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY